

Aleg 1135

Sprawozdanie

Komisji gminnej o petycji „Związku galicyjskich gmin miejskich“ w sprawie podniesienia tychże gmin.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa z dnia 3. lipca 1896 (L. 51 Dz. u. kr.) nadała 131 gminom stanowisko odrębne, a to ze względu na ich rzeczywiste znaczenie i na ich charakter miejski. Wysoki Sejm, tworząc tym sposobem nową kategorię ustroju gminnego, dał tem samem wyraz swemu przekonaniu, iż ustawodawstwo musi podążać za rozwojem życiowym, musi się liczyć z jego owocami, ale także ten rozwój ułatwiać, o ile jego owoce są dobre i dla kraju pożądane. Wyróżniając bowiem 131 gmin wśród innych, starał się Sejm jednak zachować pewną miarę, bo nie nadał tym 131 gminom praw, które poprzednio przyznano osobnej kategorii miast większych i zadowolnił się na razie nadaniem im stanowiska odrębnego, jako podstawy dalszego rozwoju miejskiego.

Dzisiaj po kilkunastu latach okazuje się, iż zaufanie, którem ustawa z dnia 3. lipca 1896 obdarzyła miasteczka, było uzasadnionem. Administracya wielu z nich nie jest wprawdzie przykładną, lecz daje przeciwnie Wydziałowi krajowemu nieraz powody do uwag ujemnych; mimo to jednak nie można zapoznawać rzeczywistego postępu, wzrostu samowiedzy i poczucia odpowiedzialności obywatelskiej. Sam fakt, iż miasteczka utworzyły Związek, iż zastanawiają się samodzielnie nad potrzebami i brakami, dowodzi myśli autonomicznej, która zasługuje na uznanie.

Wiadomo, że gminy objęte wymienioną ustawą nie całkiem jeszcze zatraciły łączność z tradycją rolną, jakkolwiek już przybrały w znacznej mierze miejski tryb życia. Są one więc społecznie korzystnym ogniwem, które tworzy pomost między miastem w ścisłym tego słowa znaczeniu a wsią i przyczynia się do osłabienia szorstkich skutków przeciwieństw społecznych, co w naszych warunkach jest szczególnie cennem. Znaczenie tych gmin jest tem większem, iż żyje w nich 800.000 ludności, a więc $\frac{1}{9}$ całej ludności kraju, która tym sposobem przechodzi zwolna, bez wstrząśnień, po szczeblach rozwoju gospodarczo-społecznego.

Zaznaczono jednak, że wymieniona ustawa stworzyła tylko podstawę, która z natury rzeczy wymaga uzupełnień. Domagają się więc miasteczka, aby na tej podstawie, która okazała się dobrą, mogły nastąpić dalsze uzupełnienia. Do nich to odnosi się treść petycji, stwierdzona uchwałami Wiecu, który się odbył we Lwowie dnia 8 b. m.

Postulaty te jednak nie mogą doznać bezzwłocznego zaspokojenia, ponieważ bądź to dotyczą spraw, których załatwienie jest w toku, bądź też takich, o których dopiero na podstawie szczegółowych obliczeń możnaby orzekać.

I tak **żądadją** miasteczka wcielenia obszarów dworskich, które istnieją w 95 wypadkach, a więc przeprowadzenia zmiany, która jest przedmiotem zamierzonej reformy gminnej i nie może być załatwioną odrębnie bez związku z całą sprawą obszarów dworskich. To samo dotyczy **żądań**, które miasteczka wyrażają co do uwzględnienia ich przy reformie wyborczej, a wreszcie **żądania** wynagrodzenia za czynności poruczonego zakresu działania i zmiany w dziedzinie prestacyi szkolnych.

Wnioskami, które dotyczą ogólnego załatwienia tych spraw, zajmują się Komisye sejmowe, zajmie się więc i Sejm, a Komisya gminna nie może wyprzedzać przyszłych uchwał Sejmu i nie może stawiać żadnych wniosków, lecz musi się ograniczyć do zwrócenia uwagi Wysokiego Sejmu na istnienie tych **żądań**, które niewątpliwie w swoim czasie będą wzięte pod **życzliwą** rozważę.

Pod względem finansowym **dażą** miasteczka do zapewnienia sobie opłat konsumcyjnych od napojów wysokokowych i piwa. Opłaty takie pobierają liczne gminy na podstawie osobnych ustaw krajowych, a Wydział krajowy pouczył gminy okólnikiem z dnia 24. marca b. r. L. 30.931, jak mają w tym celu postępować. Na wiecu jednak wyrażono obawę, iż po r. 1910 uzyskiwanie ustaw takich, a względnie prolongata, napotka na przeszkody, która to obawa wydaje się bezpodstawną. Wreszcie **żąda** petycyja szybszego utworzenia funduszu asanacyjnego, co do którego Wysoki Sejm powziął uchwałę dnia 10. listopada 1905 r., której urzeczywistnienie jednak zależy od przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem. Ten postulat jest niewątpliwie najaktualniejszym, bo przyspieszenie robót asanacyjnych jest wysoce pożądanem. Komisya **żałuje**, że z powodu wyrażonej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. listopada 1905 konieczności przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem nie może i w tej sprawie postawić wniosku.

Na podstawie uwag powyższych wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę 131 gmin miejskich przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem wszechstronnego rozpatrzenia i sprawozdania

Zast. przewodniczącego:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Halban.